

Nr 78.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående beredande av täckning för vissa vid Livregementet till häst förskingrade medel; given Stockholms slott den 3 februari 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 3 februari 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, till behandling frågan om beredande av täckning för vissa vid Livregementet till häst förskingrade medel och anför därvid:

Sedan vid Livregementets till häst livskvadron konstaterats vissa oegentligheter beträffande medel, varmed stabsadjutanten vid skvadronen, fanjunkaren K. E. Gustafsson haft befattning, har Gustafsson vid regementets

Bihang till riksdagens protokoll 1939. 1 saml. Nr 78.

krigsrätt ställts under åtal för förfalskning och förskingring ävensom för uppsätlig förbrytelse i tjänsten för egen fördel, varjämte åklagaren, som i målet gjort gällande, att kronan vore ansvarig för de medel Gustafsson tillskansat sig genom sina brottsliga åtgärder, yrkat att denne måtte förpliktas härför till kronan utgiva skadestånd. Gustafsson har vidgått vad i målet lagts honom till last samt medgivit skadeståndsyrkandet. Krigsrätten har därefter i vederbörlig ordning begärt utlåtande angående Gustafssons sinnesbeskaffenhet vid tiden för de åtalade gärningarnas begående samt beträffande frågan, huruvida Gustafsson är i behov av vård å sinnessjukhus.

Uti en av arméförvaltningens civila departement jämte eget yttrande den 17 december 1938 överlämnad skrivelse har *sekundchefen för Livregementet till häst* — under framhållande, att särskilt det manskap som avgått ur tjänst vore i stort behov av sina sparbanksmedel — anhållit, att medel måtte ställas till förfogande för beredande av täckning av genom förskingringarna uppkomna medelsbrister. Dessa brister vore följande:

A. Förskottsmedel	1,710: 86
B. Skvadronskassor	235: 09
C. Indelta furirers postsparbanksmedel	4,700: 08
D. Fast anställt manskaps postsparbanksmedel	26,324: 43
	<hr/>
	Summa kronor 32,970: 46

I fråga om postsparbanksmedlen grundar sig denna beräkning på av postsparbanken lämnade uppgifter, avseende ställningen den 31 december 1938 under förutsättning av de räntegottgörelser, som skulle uppkommit, därest insättningar behörigen ägt rum och obehöriga uttagningar icke förekommit.

Beträffande ovannämnda poster framgår av utredningen i ärendet bland annat följande:

Posten A. hänför sig till sådana medel, som Gustafsson genom obehöriga transaktioner tillägnat sig från det stående förskott å 8,000 kronor, som skvadronschefen disponerar för avlöningarnas utbetalande.

Posten B. avser två kassor, den egentliga skvadronskassan och »rytkassan», från vilka kassor Gustafsson tillgripit 139 kronor 58 öre respektive 95 kronor 51 öre, motsvarande så gott som kassornas hela tillgångar. Den förra utgör sådan kassa (skvadronskassa), som avses i kungörelsen den 27 oktober 1916 (nr 524) angående uttagande vid truppförbanden av frivilliga sammanskott för vissa ändamål av manskapspersonalen. Enligt § 4 i kungörelsen skall sådan kassa användas till ändamål, som äro ägnade att befordra manskapets gemensamma intresse och bästa, eller ock till gäldande av ersättning för förlust eller skada å kronans materiel i fall då ersättningskyldighet påvilade manskapet utan att kunna eller lämpligen bära av någon enskild utkrävas. Enligt § 6 utser befälhavaren (skvadronschefen) lämpligt underbefäl till ordförande och kassaförvaltare. »Rytkassan» har uppkommit genom tillskott från officerare, som haft sina hästar uppställda å skvadro-

nens stall, och synes hava använts för samma ändamål som skvadronskassan.

Posten C. avser sådana postsparbanksmedel, varom förmäles i bestämmelserna angående vad iakttagas bör för bildande av kapital, att för indelta arméns manskap vid dess avgång ur krigstjänsten vara att tillgå (Sv. förf.-saml. 1871: nr 65 s. 1 och 1890 nr 52).

Posten D. avser sådana avlöningsmedel, som enligt bestämmelserna i 1 kap. 3 § tilläggsbestämmelserna till de militära avlöningsreglementena (Sv. förf.-saml. 1928: nr 260) genom befälets försorg skola i postsparbanken insättas.

Arméförvaltningens civila departement har i sitt förenämnda yttrande anfört följande:

Vad först anginge den med A. betecknade posten, ville departementet framhålla, att jämlikt § 14 mom. 5 andra stycket kassareglementet för armén vederbörande skvadronschef vore för ifrågavarande medel personligen ansvarig. Av de under B. omförmälda »skvadronskassorna» syntes den s. k. ryktkassan icke vara att anse såsom sådan skvadronskassa, som avsåges i kungörelsen den 27 oktober 1916 angående uttagande vid truppförbanden av frivilliga sammanskott för vissa ändamål av manskapspersonalen. Varken beträffande under A. eller B. upptagna belopp hade visats, att någon ersättningsskyldighet skulle åvila kronan. Däremot syntes i fråga om de i framställningen angivna förskingrade postsparbanksmedlen, vilka jämte beräknade per den 31 december 1938 upplupna räntemedel uppginge till ett sammanlagt belopp av 31,024 kronor 51 öre, kronan under alla omständigheter vara ersättningsskyldig. Med hänsyn till att fanjunkaren Gustafsson praktiskt taget saknade tillgångar för ersättandet av de förskingrade medlen och att nu ifrågavarande, manskapet tillhöriga medel löpte med ränta, hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte medgiva att för utbetalning av beloppet, 31,024 kronor 51 öre, medel finge tagas i anspråk från det i riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslaget till oförutsedda utgifter. Såsom villkor för medlens tillhandahållande åt vederbörande manskap eller före detta manskap syntes böra föreskrivas, att vederbörande på kronan överläte sina anspråk på ersättning av Gustafsson. Därest framdeles annan befattningshavare vid regementet än Gustafsson kunde komma att ådömas ersättningsskyldighet för de förskingrade medlen, syntes vad sålunda kunde komma att inflyta, få tillgodoföras statsverket.

Statskontoret har i utlåtande i ärendet den 11 januari 1939 anfört:

Såsom arméförvaltningens civila departement framhållit, hade det beträffande de under A. och B. upptagna posterna »Förskottsmedel» respektive »Skvadronskassor» icke visats, att någon ersättningsskyldighet åvilade kronan. Med hänsyn till den egentliga skvadronskassans ändamål ävensom därtill, att skvadronschefen med stöd av kungl. kungörelsen den 27 oktober 1916 (nr 524) angående uttagande vid truppförbanden av frivilliga sammanskott för vissa ändamål av manskapspersonalen förordnat Gustafsson till kassaförvaltare, syntes billighetsskäl dock tala för att kronan ersatte den på denna kassa fallande delen av det under B. upptagna beloppet. Vad anginge posterna C. och D., avseende förskingrade postsparbanksmedel, ansåge statskontoret i likhet med arméförvaltningens civila departement, att kronan borde ersätta desamma till såväl kapital som ränta. Såsom av handlingarna i ärendet framginge, hade emellertid ännu icke utretts i vad mån de förskingrade medlen kunde bliva ersatta av Gustafsson eller annan be-

fattningshavare, som kunde bliva ådömd betalningsskyldighet. I avvaktan på att klarhet vunnas härutinnan syntes ersättningsbeloppen lämpligen böra av arméförvaltningen få utbetalas av under händer varande medel för att redovisas å förskottstitel. Sedan slutligt klarlagts, i vilken utsträckning utgifterna komme att stanna å statsverket, syntes erforderliga medel för täckande av oersatta förskott böra anvisas från anslaget till oförutsedda utgifter.

*Departements-
chefen.*

Genom särskilt beslut denna dag har Kungl. Maj:t i anledning av förevarande framställning bemyndigat civila departementet att av lantförsvarets anslag till extra utgifter förskottsvis disponera högst 10,000 kronor för utbetalande, enligt av civila departementet meddelade föreskrifter, till ifrågasvarande manskap av vad detsamma enligt gällande bestämmelser om insättning i postsparbanken av viss del av avlöningen kunnat uppbära, därest förskingringen ej ägt rum, med skyldighet dock för vederbörande att å kronan överlåta sitt anspråk mot Gustafsson eller annan ersättningsskyldig i förevarande avseende, varjämte Kungl. Maj:t förklarar sig vilja framdeles meddela beslut rörande ifrågasvarande kostnaders slutliga gäldande.

Då Gustafssons egna tillgångar icke synas vara att räkna med och det ännu icke är klarlagt, huruvida eller i vilken omfattning andra befattningshavare kunna finnas ersättningsskyldiga, torde det vara nödvändigt att ställa medel till förfogande för beredande av täckning för vissa av de genom förskingringarna uppkomna bristerna. För mötande av det närmaste behovet av medel för utbetalande av manskapets tillgodohavanden har, som nämnts, redan beslutats en förskottsanordning. Jag finner det dock icke lämpligt att — såsom statskontoret synes ifrågasätta — låta anstå med meddelande av slutligt besked rörande täckning av bristerna i deras helhet, intill dess full klarhet i nyssberörda avseenden föreligger. Jag anser mig därför böra föreslå, att riksdagens medgivande nu inhämtas till att för ändamålet anlita anslaget till oförutsedda utgifter. Jag förutsätter därvid, att i den mån någon del av den på detta sätt täckta bristen framdeles kommer att av skadeståndsskyldig person ersättas, de återburna medlen tillgodoföras nämnda anslag.

Vidkommande frågan i vilken utsträckning kronan bör täcka ifrågasvarande brister delar jag statskontorets uppfattning, att billighetsskäl tala för att, utöver manskapets löne-medel, även den i posten B. ingående, från skvadronskassan förskingrade summan av 139 kronor 58 öre bör täckas. Sammanlagda beloppet skulle alltså uppgå till (31,024: 51 + 139: 58 =) 31,164 kronor 9 öre. Då emellertid beräkningen av manskapets tillgodohavanden hänföra sig till ställningen den 31 december 1938, torde det för ändamålet erforderliga beloppet böra sättas till högst 32,000 kronor.

Därest framställningen vinner riksdagens bifall, kommer lantförsvarets anslag till extra utgifter att från anslaget till oförutsedda utgifter beredas ersättning för vad som jämlikt Kungl. Maj:ts förenämnda beslut denna dag därifrån utbetalats för ifrågasvarande ändamål.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till täckande av vissa genom fanjunkaren K. E. Gustafssons förskingringar uppkomna brister må disponeras ett belopp av högst 32,000 kronor av förslagsanslaget till oförutsedda utgifter.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnar Christianson.
